AKTUELNO: â€žDomaÄ‡instva bez duvanskog dimaâ€œ

29.01.2013

Nacionalni dan bez duvanskog dima - 31.januar â€žDomaÄ‡instva bez duvanskog dimaâ€œ Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Nacion duvanskog dima je saastavni deo kontinuiranih aktivnosti u prevenciji upotrebe duvana, smanjivanju Å¡tetnih posledica njegove upotrebe i izloÅ¾enosti duvanskom dimu. Tradicionalno, ovaj dan se obeleÅ¾ava 31.januara, ove godine pod sloganom â€žDomaÄ‡instva bez duvanskog dimaâ€œ.

Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â TreÄ‡ina odraslih stanovnika Srbije puÅ¡i, a u skoro polovini domaÄ‡instava puÅ¡enje je u potpunosti Duvanski dim utiÄ•e na sve Ä•lanove porodice ali u razliÄ•itoj meri zavisno od uzrasta i zdravstvenog stanja. IzloÅ¾enost duvanskom dimu nikada nije bez rizika. Pasivni puÅ¡aÄ•i udiÅ¡u oko 4000 istih hemikalija koje udiÅ¡u i puÅ¡aÄ•i, a samo jedan sat proveden u druÅ¡tvu puÅ¡aÄ•a predstavlja skoro sto puta veÄ‡i rizik od nastanka raka pluÄ‡a u odnosu na 20 godina provedenih u zgradi od azbesta. Rizik nastanka raka pluÄ‡a kod nepuÅ¡aÄ•a izloÅ¾enih duvanskom dimu veÄ‡i je 20-30 procenata, a rizik nastanka bolesti srca veÄ‡i je za 23 procenta. PuÅ¡enje duvana odgovorno je za svaki peti sluÄ•aj KVB i svaki treÄ‡i sluÄ•aj raka. Deca su pod posebnim rizikom od izloÅ¾enosti duvanskom dimu. Pasivno puÅ¡enje kod dece ima brojne zdravstvene posledice: Ä•eÅ¡Ä‡e su infekcije disajnih organa, posebno bronhitis i upala pluÄ‡a, smanjenje pluÄ‡ne funkcije,Â pojava i/ili pogorÅ¡anje astme, oboljenja srednjeg uva i Ä•eÅ¡Ä‡e bolesti srca i krvnih sudova u odraslom Å¾ivotnom dobu. Mnogi roditelji ne znaju da duvanski dim utiÄ•e i na ponaÅ¡anje dece i mentalne funkcije pamÄ‡enja, a deca puÅ¡aÄ•a i sama Ä•eÅ¡Ä‡e poÄ•inju da puÅ¡e veÄ‡ u tinejdÅ¾erskom uzrastu. Duvanski dim ima Å¡tetni efekat i na zdravlje kod odraslih: poveÄ‡ava rizik nastanka oboljenja disajnih puteva i raka pluÄ‡a, bolesti srca, nastanka infarkta i moÅ¾danog udara, sniÅ¾ava nivo poÅ¾eljnog HDL holesterola u krvi. Svake godine viÅ¡e od pet miliona ljudi umire zbog srÄ•anog i moÅ¾danog udara, raka pluÄ‡nih i drugih bolesti koje su povezane sa upotrebom duvana. Broj osoba koje godiÅ¡nje umiru zbog globalne epidemije upotrebe duvana mogla bi da se poveÄ‡a na osam miliona do 2030. godine. U cilju smanjenja Å¡tetnih efekata upotrebe duvana Svetska Zdravstvena Organizacija je 2008. godine usvojila paket od Å¡est efikasnih mera kontrole duvana koje sigurno dovode do smanjenja upotrebe duvana. Mere pored praÄ‡enja upotrebe duvana ukljuÄ•uju i zaÅ¡titu stanovniÅ¡tva od izloÅ¾enosti duvanskom dimu, zabranu reklamiranja i promocije duvanskih proizvoda i sponzorstva duvanske industrije, stalna upozorenja o Å¡tetnostima upotrebe duvana (kao Å¡to su slikovna upozorenja na paklicama cigareta), pomoÄ‡ pri odvikavanju od puÅ¡enja i poveÄ‡anje poreza na duvan i duvanske proizvode. U Republici Srbiji je od 2010.godine na snazi Zakon o zaÅ¡titi stanovniÅ¡tva od izloÅ¾enosti duvanskom dimu kojim se ureÄ‘uju mere ograniÄ•enja upotrebe duvanskih proizvoda radi zaÅ¡tite stanovniÅ¡tva od izlaganja duvanskom dimu, kontrola zabrane puÅ¡enja i nadzor nad sprovoÄ‘enjem ovog zakona. U cilju podizanja paÅ¾nje javnosti u vezi sa dobrobitima koje donosi uklanjanje duvanskog dima iz domova i zatvorenih prostorija, a u okviru evaluacije efekata zakona Institut za javno zdravlje Srbije i kancelarija za prevenciju puÅ¡enja sproveli su nekoliko istraÅ¾ivanja javnog mnjenja kojima je obuhvaÄ‡en nacionalno reprezentativan uzorak punoletnih graÄ‘ana Srbije. Podaci poslednjeg, petog talasa istraÅ¾ivanja sprovedenog u decembru 2012.godine biÄ‡e predstavljeni na konferenciji za novinare planiranoj za 31.januar u Institutu za javno zdravlje Srbije. Povodom obeleÅ¾avanja Nacionalnog dana bez duvanskog dima u Republici Srbiji biÄ‡e organizovane aktivnosti u cilju podizanja svesti graÄ‘ana o Å¡tetnosti puÅ¡enja cigareta i izloÅ¾enosti duvanskom dimu koje Ä‡e pruÅ¾iti podrÅ¡ku sprovoÄ‘enju najefikasnijih mera kontrole duvana. Â Glavni rezultati istraÅ¾ivanja Prema podacima Petog talasa istraÅ¾ivanja koje je Institut za javno zdravlje Srbije sproveo u decembru 2012. godine uoÄ•ava se statistiÄ•ki znaÄ•ajan porast onih koji su zbog ograniÄ•enja moguÄ‡nosti puÅ¡enja na javnim mestima smanjili broj cigareta. NajveÄ‡a izloÅ¾enost duvanskom dimu je i dalje kuÄ‡i prijatelja/roÄ‘aka, kao i u kafiÄ‡ima/restoranima dok je neÅ¡to manja izloÅ¾enost na radnom mestu. U Å¡koli/na fakultetu najmanja izloÅ¾enost duvanskom dimu, a posebno je uoÄ•ljiv pad u odnosu na prethodna istraÅ¾ivanja. Peti talas pokazuje neÅ¡to veÄ‡u toleranciju prema duvanskom dimu na javnom mestu. ViÅ¡e od polovine graÄ‘ana Srbije smatra da je potrebno u potpunosti zabraniti puÅ¡enje u sportskim objektima, javnim mestima kulture i u Å¡kolama/fakultetima. Sa druge strane, skoro treÄ‡ina odraslog stanovniÅ¡tva (posebno puÅ¡aÄ•i) smatra da u noÄ‡nim klubovima i kafiÄ‡ima treba puÅ¡enje u potpunosti dozvoliti. Â Å tetnosti pasivnog puÅ¡enja kod dece KOSA - miris MOZAK â€“ verovatna povezanost sa nastankom tumora mozga i dugotrajnim efektima na mentalne funkcije OÄŒI â€“ suzenje i treptanje UÅ I â€“ Ä•eÅ¡Ä‡e infekcij srednjeg uha PLUÄ†A -Â respiratorne infekcije (infekcije disajnih puteva) ukljuÄ•ujuÄ‡i bronhitis i upalu pluÄ‡a; indukcija i pogorÅ¡anje astme; hroniÄ•ni respiratorni simptomi (zviÅ¾danje, kaÅ¡alj, kratak dah); smanjenje pluÄ‡ne funkcije SRCE â€“ smanjeno snabdevanje kiseonikom, efekat na arterije, poveÄ‡anje receptora za nikotin u srcu KRVOTOK â€“ moguÄ‡a povezanost sa nastankom limfoma OPEKOTINE â€“ od poÅ¾ara kao posledice upotrebe duvana OPONAÅ ANJE RODITELJA â€“ veÄ‡a verovatnoÄ‡a da Ä‡e postati puÅ¡aÄ•i kao tinejdÅ¾eri Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â

Izvor: www.batut.org.rs